

Rikksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2021

Hyväksytty rikksentorjuntaneuvoston kokouksessa 22.11.2021

Rikksentorjuntaneuvoston toimintakertomus 2021	1
Johdanto	2
Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021	2
1. Neuvosto vahvistaa rikksentorjunnan tietopohjaa	2
2. Neuvosto kehittää paikallista rikksentorjuntatyötä	4
3. Rikksentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen	5
4. Kansallisen rikksentorjuntaohjelman toteutus ja seuranta	5
5. Muuta toimintaa	6
Rikksentorjuntaneuvoston kokoukset	8
Rikksentorjuntaneuvoston viestintä	8
Verkkosivut, blogit, uutiskirje ja muu viestintä	9
Haaste-lehti	9
Twitter	10
Rikksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja	11
Rikksentorjuntaneuvoston kokoonpano	11
Rikksentorjuntaneuvoston työvaliokunta	12
Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)	12
Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021)	13
Rikksentorjuntaneuvoston sihteeristö	13

Johdanto

Rikksentorjuntaneuvosto hyväksyi kokouksessaan 21.1.2019 asiakirjan *Rikksentorjuntaneuvoston toimintalinjat 2018–2021*, jossa linjattiin painopisteet 30.11.2021 päättyvälle toimikaudelle. Painopisteet olivat rikksentorjunnan tietopohjan vahvistaminen, paikallisen rikksentorjuntatyön kehittäminen kriminologisen tutkimusnäytön varassa, rikksentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen sekä kansallisen rikksentorjuntaohjelman toimeenpanon seuranta ja edistäminen.

Painopisteiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021

1. Neuvosto vahvistaa rikksentorjunnan tietopohjaa

Osallistuminen hallitusohjelmalla rahoitetun Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen (2020-2022) toteutukseen

Oikeusministeriö jakoi vuonna 2021 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa erityisavustuksia väkivalta- ja seksuaalirikollisten kuntouttamiseen ja nuorten toimintamallin pilotoimiseen sekä niiden arviointiin. Rahoitettujen hankkeiden tavoitteena on kehittää hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti rikksia ennaltaehkäiseviä palveluja ja palveluihin ohjautumista. Tavoitteena on erityisesti ehkäistä uusintarikollisuutta.

Nuorten toimintamallin tavoitteena on tukea toistuvasti tai vakavampia rikksia tekeviä nuoria kohti rikksentonta ja päiheteetöntä elämää. Rikksentorjuntaneuvosto seuraa, miten rahoituksen saaneet paikkakunnat toteuttavat Kehittämistyöryhmän ehdotusta (OM 2019, 26) poikkihallinnollisesta yhteistyöstä paikallisia olosuhteita ja rakenteita hyödyntäen. Nuorten toimintamallin tavoitteena on varmistaa nuoren tarpeisiin räätälöity tuki yhteistyöverkostossa, jossa on mukana rikksprosessin ja nuorelle tukea antavien viranomaistahojen lisäksi myös järjestöjä.

Toiminta eteni vuonna 2021 suunnitellusti. Avusta saaneet hankkeet jättivät väliraportoinnin tammikuussa. Korona aiheutti jonkin verran muutoshakemuksia niin hankebudjetointiin kuin myös toteutukseen liittyen. Loppuvuodesta aloitettiin tarkastuskäynnit nuorten toimintamallia pilotoiviin hankkeisiin. Rikksentorjuntaneuvoston sihteeristön edustajista Lind ja Sambou osallistuivat tiiviisti kaikkien hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn.

Rikksentorjuntakatsaus

Vuoden 2021 rikksentorjuntakatsauksena aiheena oli *Media, rikksenpelko ja turvallisuus*. Rikksentorjuntakatsausta ei laadittu vuonna 2021. Pääsyyinä tähän olivat työkiireet ja keskeisen henkilöstöresurssin kohdentaminen rikksentorjuntaneuvoston ulkopuoliseen toimintaan.

Tutkittujen ja hyvien rikosten torjunnan käytäntöjen kerääminen

Uusia rikksentorjunnan hyviä käytäntöjä, joista olisi laadittu laadukas vaikuttavuusarviointi ei tullut rikksentorjuntaneuvoston tutkimusjaoston jäsenten tietoon vuonna 2021. Rikksentorjuntaneuvoston sihteeristö ei työssään kyennyt priorisoimaan hyvien käytäntöjen keräämistä vuonna 2021. Vuoden 2021 lopussa kuvauksia oli julkaistu rikksentorjuntaneuvoston verkkosivuilla 26 kappaletta eli uusia avauksia ei tehty vuoden 2021 aikana. Osioon on kerätty sellaisia rikollisuuden ehkäisyn käytäntöjä ja hankkeita, joiden ideoita voidaan hyödyntää paikallisessa rikksentorjuntatyössä ja rikosten ehkäisyhankkeiden suunnittelussa. Menetelmien toimivuudesta on olemassa tutkimusnäyttöä. Hyvien käytäntöjen esittelyt on suunnattu rikosten ennaltaehkäisyyn liittyvää työtä tekeville ja suunnitteleville.

Kansallinen rikosentorjuntakilpailu

Kansallisen rikosentorjuntakilpailun kautta haettiin Suomen edustajaa Euroopan rikosentorjuntaverkoston (EUCPN) rikosentorjuntakilpailuun (ECPA), joka oli vuonna 2021 puheenjohtajamaa Slovenian järjestämisvastuulla. Suomen kansalliseen kilpailuun etsittiin hankkeita alaikäisiin kohdistuvan kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi eri ympäristöissä, myös internetissä.

Rikosentorjuntaneuvosto asetti 14.5.2021 pidetyssä kokouksessaan kilpailulle raadin, johon kuuluivat tutkija Helena Huhta Nuorisotutkimusseurasta, tutkijatohtori Markus Kaakinen Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista (Krimo, Helsingin yliopisto) ja opetusneuvos Heli Nederström opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Raadin puheenjohtajana toimi rikosentorjuntaneuvoston pääsihteeri, kehittämisneuvos Aarne Kinnunen ja sihteereinä erityisasiantuntijat Heidi Lind ja Saija Sambou oikeusministeriöstä.

Kansalliseen rikosentorjuntakilpailuun ilmoittautui määräaikaan 25.8.2021 mennessä viisi ehdokasta: Kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontakeskus Valopilkku (Harjulan Setlementti), Sua varten somessa (Loistosetlementti), K-O-hanke (Aseman Lapset ry), ReDirection projekti (Suojellaan lapsia ry) ja Turvallinen Oulu –hankkeen Turvataitokasvatus-kokonaisuus (Oulun kaupunki).

Kansallisen kilpailun voittajaksi ja Suomen ehdokkaaksi ECPA-kilpailuun valittiin Oulun kaupungin Turvataitokasvatusta edistävä kokonaisuus. Turvataitokasvatuksen tavoitteena on ehkäistä lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa niin kasvokkaisissa kuin digitaalisissa ympäristöissä tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa lasten sekä lasten ja aikuisten välillä. Hankkeen todettiin olevan myös merkittävä reaktio rikollisuuden pelkoon paikallisyhteisössä. Vaikka hankkeessa keskitytään lasten ja nuorten suojaamiseen seksuaaliselta häirinnältä ja väkivallalta, on se samalla kasvatusta, joka tukee kunnioittavaan seksuaalikutluuriin kasvattamista. Hankkeessa on tuotettu pysyviä toimintamalleja kaupungin organisaatioon ja rakenteisiin. Turvataitokasvatusmalli on lisäksi hyvin dokumentoitu ja materiaalit kaikkien saatavilla, minkä vuoksi malli voidaan helposti toteuttaa muuallakin.

Tutkimusjaoston rooli tutkimuspohjan vahvistamiseksi rikosentorjunnassa

Tutkimusjaoston oli tarkoitus seurata hallitusohjelmaan liittyvän rikosentorjuntahankkeen (2020-2022) arvioinnin toteutusta. Tämä ei toteutunut, koska arviontityö ei ollut vielä edennyt tarpeeksi pitkälle vuonna 2021.

Tutkimusjaosto käsitteli vuoden kahdessa ensimmäisessä kokouksessaan kriminologian päivien suunnittelua ja toteutusta. Koronan aiheuttamien rajoitusten vuoksi kriminologian päivät siirtyivät vuodelta 2020 vuoden 2021 toukokuulle. Kriminologian päivät toteutuivat päivitetyn aikataulun mukaisesti.

Tutkimusjaostossa käytiin läpi vuoden 2020 kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten näkökulmasta. Tuloksia esitteli Krimon tutkija Matti Näsi. Tulosten pohjalta ei kuitenkaan pystytty suosittelemaan rikosentorjuntaneuvostolle selkeää uutta toimenpidettä ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten vähentämiseksi.

Tutkimusjaosto seurasi ja käsitteli kokouksissaan sisäisen turvallisuuden strategian alaisen työryhmän päivittämää paikallista turvallisuuskyselyä. Työn pohjana käytettiin rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaoston aiemmin laatimaa kyselyä.

Tutkimusjaostossa käsiteltiin myös tutkimusjaoston perustaman ja Krimon ylläpitämän arviointitutkimuksen tietopankin markkinointia. Keskusteluun osallistui neuvoston viestintäasiantuntija Riikka Kostainen.

Tutkimusjaosto valmisteli kannanoton rikosentorjunnan tutkimuksen edistämiseksi. Kannanotto esiteltiin rikosentorjuntaneuvoston kokouksessa marraskuussa.

2. Neuvosto kehittää paikallista rikosentorjuntatyötä

Asukkaiden tietoon ja odotuksiin pohjautuvan rikosentorjunnan edistäminen

Turvallisuuskävelyitä ja paikallista turvallisuuskyselyä oli tarkoitus esitellä kansallisessa turvallisuussuunnitteluseminaarissa Porvoossa. Seminaari kuitenkin siirtyi vuodelle 2022 koronan aiheuttamien rajoitusten takia.

Turvallisuuskävelyiden käyttöönottoa edistettiin vuonna 2021 sisällyttämällä se yhdeksi suositukseksi sisäisen turvallisuuden strategian alaisen työryhmän suosituksiin, missä parannetaan ikäänntyneiden turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta heidän asuinalueillaan.

Rikosentorjuntaneuvoston verkkosivuilla julkaistiin blogikirjoitus turvallisuuskävelyistä, missä käytiin läpi turvallisuuskävelyiden kehitystä viimeisten kymmenen vuoden ajalta.

Turvallisuuskyselyä päivitettiin laajassa yhteistyössä sisäisen turvallisuuden strategian alaisessa *Paikallisen turvallisuustyön uudistamistarpeet* –työryhmässä. Työn pohjana käytettiin rikosentorjuntaneuvoston laatimaa paikallista turvallisuuskyselyä. Rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaosto seurasi työn etenemistä omilla kokouksissaan.

Paikallisen rikosentorjunnan valtionavustukset

Oikeusministeriön valtionavustukset paikallisen rikosentorjunnan kehittämiseksi olivat haettavana alkuvuodesta maaliskuun loppuun. Haettavana oli yhteensä 70 000 euroa. Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä viisi kappaletta, ja haetut avustukset olivat yhteensä 86 000 euroa. Oikeusministeriö priorisoi rikosentorjuntaneuvoston suosituksesta vuonna 2021 hankkeita, joissa keskityttiin haavoittuviin ryhmiin kohdistuvien rikosten torjuntaan erityisesti verkkoympäristössä. Aiemmin sovitun menettelyn mukaisesti työvaliokunta teki rikosentorjuntaneuvoston nimissä oikeusministeriölle ehdotuksen valtionavustusten jakamisesta.

Työvaliokunta esitti, että neljää hakemusta viidestä rahoitettaisiin yhteensä 70 000 eurolla.

1. Silta-Valmennusyhdistys (16 500 euroa). Silta-Valmennusyhdistys ry:n KEIJO-hankkeeseen, jonka tavoitteena on kehittää toimintamalli, jossa koulutettuja kokemusasiantuntijoita hyödynnetään rikollisuuden ehkäisemisessä
2. Suomen Setlementtiliitto (18 000 euroa). Suomen Setlementtiliiton hankkeen tarkoituksena on lisätä nuorten ääntä sovittelussa ja edistää heidän tietoisuuttaan mm. sovittelun mahdollisuuksista
3. Turun kaupunki (19 000 euroa). Turun kaupungin hankkeen tavoitteena on vähentää nuorten huumausaineiden verkkomyyntiä sekä puuttua vanhuksiin kohdistuviin petoksiin.
4. Vuolle Setlementti (16 500 euroa). Vuolle Setlementin hankkeessa kartoitetaan sokerideittailu-ilmiötä Pohjois-Pohjanmaalla.

Oikeusministeriö myönsi avustuksia rikosentorjuntaneuvoston esityksen mukaisesti.

Osallistuminen kansalliseen turvallisuussuunnitteluseminariin

Rikosentorjuntaneuvoston oli tarkoitus osallistu Porvoossa 2021 järjestettävään kansalliseen turvallisuussuunnitteluseminariin. Koronan vuoksi seminaari siirrettiin vuoden 2022 toukokuulle. Sisäisen turvallisuuden sihteeristö järjesti kuitenkin webinaareja, joista lokakuun webinaarissa rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö esitteli *Turvallisesti yhdessä*, kansallisen rikosentorjuntaohjelman 2016-2020 toimeenpanosta tehtyä selvitystä ja kehittämistarpeita.

Paikallisen rikosentorjunnan työvälineiden kehittäminen neuvoston verkkosivuille

Vuoden 2021 tavoitteena oli laatia työvälineitä ainakin paikallisen turvallisuusviestinnän tueksi rikosentorjuntakatsauksen pohjalta. Tämä työ ei toteutunut sillä Media, rikosentorjunta ja turvattomuus – katsausta ei kyetty toteuttamaan vuonna 2021.

3. Rikosentorjunnan toimenpiteiden arvioinnin ja olemassa olevan arviointitiedon koostamisen edistäminen

Tutkimusjaosto

Rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaosto kokoontui vuonna 2021 yhteensä kolme kertaa. Jaoston toimikauden keskeiset tavoitteet liittyivät rikollisuuden mittaamiseen, rikosentorjunnan arviointitutkimuksen rahoitusperustaan, arviointitiedon koostamiseen ja arviointitutkimuksen osaamisperustaan.

Vuonna 2021 tutkimusjaostossa keskusteltiin ikääntyneistä rikosten uhreina, henkirikollisuuden seurantajärjestelmän tilanteesta, sisäisen turvallisuuden selonteosta, rikosentorjunnan uudelleenorganisoinnista, koronan rikollisuusvaikutuksista, rikosentorjunnan arviointitutkimuksen tietopankin markkinoinnista, vuoden 2021 kriminologian päivistä, vuoden 2021 rikosentorjuntakatsauksesta, kriminologia –lehdestä ja paikallisen turvallisuuskyselyn päivityksestä. Tutkimusjaosto antoi toimikautensa lopuksi kannanoton kriminologisen ja rikosentorjunnan tutkimuksen edistämiseksi.

Edistetään rikosentorjunnan toimenpiteiden arviointia ja olemassa olevan arviointitiedon koostamista

Tutkimusjaosto seurasi rikosentorjunnan arviointitutkimuksen tietopankkiin lisättyjen tutkimusten määrä kehitystä. Jaostossa keskusteltiin myös, miten tietopankkia saataisiin paremmin markkinoitua.

Osallistuminen vuoden 2021 kriminologian päiville

Neuvosto osallistui kriminologian päiville järjestäjätahona ja osallistui sen kuluihin. Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö esitteli rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallia työpajassa, jossa teemana oli tutkimuksen ja käytännön kohtaaminen.

4. Kansallisen rikosentorjuntaohjelman toteutus ja seuranta

Valtioneuvosto antoi rikosentorjuntaneuvoston asettamisen yhteydessä 10.9.2015 neuvostolle tehtäväksi laatia uusi rikosentorjuntaohjelma. Valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen rikosentorjuntaohjelmasta 24.11.2016. Ohjelma keskittyi paikallisen rikosentorjuntatyön kehittämiseen ja asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien parantamiseen rikosten ehkäisyssä. Ohjelman päättyi vuoden 2020 lopulla.

Kansallisen rikosentorjuntaohjelman tuloksia ja seurantaraporttia käsiteltiin rikosentorjuntaneuvoston ja työvaliokunnan kokouksissa. Ohjelman toimeenpanoa seurattiin vuonna 2021 järjestöille suunnatulla kyselyllä. Aikaisemmin vuonna 2020 ohjelman toimenpiteiden vaikutusta arvioitiin kunnille suunnatulla kyselyllä, mikä oli jatkoa vuonna 2017 toteutetulle kyselylle. Toimenpiteiden edistymistä tiedusteltiin

myös toimenpiteiden vastuutahoilta ja toimenpiteiden toteuttamiseen osallistuneilta tahoilta. Nämä tiedot sisällytettiin ohjelman seurantaraporttiin.

Sihteeristö sai hyödyllistä palautetta järjestötoimijoilta rikoksantorjuntaohjelman toimeenpanoon liittyvän kyselyn kautta. Sihteeristö järjesti yhteistyötilaisuuksia ja seminaareja RT-ohjelman toteutuksessa mukana olleiden järjestötoimijoiden kanssa ja jakoi tietoa rikoksantorjunnasta järjestöjen tarpeisiin.

Rikoksantorjuntaohjelman seurantaraportti valmistui lokakuussa ja siitä tiedotettiin 26.10.2021. Ohjelmasta ja rikoksantorjunnan uudelleen organisointia koskevasta muistiosta jatketaan kehittämistyötä tammikuussa 2022 pidettävissä työpajoissa.

Lokakuussa 2021 Rikoksantorjuntaneuvosto osallistui sisäministeriön järjestämään Sisäisen turvallisuuden palveluja kehittämässä – miten pidämme Suomen maailman turvallisimpana maana – webinaariin lokakuussa ja piti siellä alustuksen kansallisen rikoksantorjuntaohjelman seurannasta ja suosituksista jatkotoimiksi.

Kehitetään rikoksantorjunnan osaamista järjestämällä täydennyskoulutus

Rikoksantorjuntakoulutuksen toteuttamiseen ei saatu vuonna 2021 määrärahoja oikeusministeriöltä eikä koulutukselle löytynyt oikeusministeriön ulkopuolisia rahoituslähteitä. Rahoitusta kartoitettiin rikoksantorjuntaneuvoston ja sen tutkimusjaoston kokouksissa sekä sisäministeriön edustajien kanssa käydyssä tapaamisessa. Lokakuussa saadun tiedon mukaan koulutus pystytään järjestämään vuoden 2022 syksyllä yhteistyössä Laurea ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutuksen rahoittaa oikeusministeriö.

5. Muuta toimintaa

Euroopan rikoksantorjuntaverkoston (EUCPN) toiminta

Rikoksantorjuntaneuvosto edustaa yhdessä oikeusministeriön kanssa Suomea Euroopan rikoksantorjuntaverkostossa. Suomen kansallisena edustajana EUCPN:ssä toimi vuonna 2021 pääsihteerinä Aarne Kinnunen ja hänen varaedustajanaan Saija Sambou.

Kinnunen toimi vuonna 2021 puheenjohtajana tietoon perustuvan rikoksantorjunnan kehittämisen työryhmässä. Työryhmän työ on toteutunut aikataulussa.

EUCPN välittää vuosittain jäsenmaiden tekemiä, eri rikoksantorjunnan teemoja koskevia kyselyitä jäsenmaille vastattavaksi, joihin sihteeristö kokoaa vastauksia suomalaisilta yhteistyöverkostoiltaan. Näitä tulee vuosittain vaihdellen, noin kymmenen kappaletta.

EUCPN tiedottaa jäsenkirjeessään myös jäsenmaiden kansallisista tapahtumista. Sinne viestitään mm. Suomen kansallisen rikoksantorjuntaohjelman toimeenpanoa koskevasta seurannasta.

Neuvosto tukee kansallisen rikoksantorjuntakilpailun voittanutta ehdokasta valmistelemaan hakemuksen ECPA-kilpailuun, joka pidetään kulloisessakin isäntämaassa, Sloveniassa tai mahdollisesti webinaarissa joulukuussa 2021.

Vuonna 2021 Suomi osallistui yhteiseen Wildlife or Death- kampanjan suunnitteluun villieläinten suojelemiseksi. Kampanja suunniteltiin syksyille, mutta mainostoimiston aikataulun pettämisen takia kampanja siirrettiin tammi-helmikuulle 2022. Sihteeristö toimi yhteistyössä Tullin ja KRP:n kanssa ja käänsi kampanjan oman osuutensa materiaaleja valmiiksi suomen kielelle.

Myös EUCPN:n kansallista varkauksien ehkäisyä koskevaa teemapäivää jaettiin edelleen sosiaalisessa mediassa toukokuussa. Tämän kampanjan materiaaleja on myös käännetty suomeksi.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiset rikosentorjuntaneuvostot ja muut vastaavat toimielimet järjestävät vuosittain kokouksen ajankohtaisten tietojen ja tilannekuvan välittämiseksi. Vuonna 2021 järjestelyvastuu oli Ruotsilla. Tilaisuus toteutettiin webinaarina 6.10.2021. Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristöstä osallistui tilaisuuteen Saija Sambou ja Heidi Lind. Lind piti seminaarissa puheenvuoron rikosentorjunnan ajankohtaisista teemoista ja suurimmista haasteista. Suomi esitti järjestettäväksi tulevaisuudessa pienempimuotoisia yhteisiä tapaamisia online-yhteyksiä apuna käyttäen, mikä sai kannatusta muilta pohjoismailta. Samboun nosti puheenvuorossaan esille nuorten rikollisuuden torjuntaan liittyviä ajankohtaisia aiheita ja haasteita. Vuoden 2022 kokous järjestetään Islannissa.

Yhteistyö SM:n sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristön kanssa

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö jatkoi säännöllisiä tapaamisia sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristön kanssa. Tapaamisissa keskusteltiin ajankohtaisista asioista ja sovittiin yhteistyöstä.

Seurataan ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten kehitystä ja pyritään edistämään tutkimusta, jolla saataisiin parempi tilannekuva ongelmasta

Vuoden 2019 kansallisessa rikosuhritutkimuksessa otoksen yläikärajaa nostettiin 74 vuodesta 84 vuoteen. Kyselyn raportti julkaistiin lokakuussa 2020. Rikosentorjuntaneuvoston tutkimusjaosto kutsui vuonna 2021 Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista (Krimo) Matti Näsin esittelemään tutkimuksen tuloksia ikääntyneiden osalta. Esityksen ja sitä seuranneen keskustelun pohjalta ei päädytty esittämään rikosentorjuntaneuvostolle erillisiä suosituksia ikääntyneiden rikollisuuden torjumiseksi.

Osallistuminen naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämishojelman viestintä- toimenpiteen toteuttamiseen

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristöstä Alanko ja Kostiainen sekä harjoittelijana ollut Tuuli Dunder osallistuivat ohjelman Sivustakatsojan rooli -viestintähankkeeseen. Oikeusministeriö toteutti elokuussa *Kyllä kaikki meistä* -nimisen kampanjan, jolla pyrittiin rohkaisemaan sivustakatsojia puuttumaan nuoriin naisiin kohdistuvaan seksuaaliseen häirintään.

Rikosentorjuntatyön organisointi

Rikosentorjuntaneuvoston sihteeristö sai vuonna 2020 oikeusministeriöltä tehtäväkseen valmistella muistion rikosentorjunnan organisointia kansallisella, alue- ja paikallistasolla. Tätä varten kartoitettiin kansainvälisiä esimerkkejä. Työssä hyödynnettiin Euroopan rikosentorjuntaverkoston vuonna 2018 jäsenmaille toteuttamaa kyselyä rikosentorjuntatyön kansallisesta organisoinnista. Valmisteluun liittyen sihteeristö toteutti kyselyn kaikille rikosentorjuntaneuvoston jäsenille. Muistio valmistui elokuussa 2021. Muistiossa on esitelty, miten rikosentorjunnan kansallinen organisointi on järjestetty ja koordinoitu, ja onko rikosentorjuntaneuvostolle asetettuihin tavoitteisiin päästy. Tämän lisäksi muistiossa on hahmoteltu organisoinnin kehittämistarpeita. Muistion toimii tausta-aineistona ulkopuoliselle selvityshenkilölle, joka antaa raporttinsa rikosentorjunnan kansallisesta organisoinnista ja sen kehitystarpeista vuoden 2021 loppuun mennessä.

Myymälävarkausryhmän jatkotoimet

Rikosentorjuntaneuvosto järjesti yhteistyössä myymäläturvallisuusseminaari Stop myymälävarkauksille – ennaltaehkäisy kannattaa 27.10.2021 Espoossa. Seminaariin osallistui niin paikan päällä kuin etäyhteyksien päässä kaikkiaan reilut 100 hlöä eri puolelta Suomea. Teemoina olivat mm. TAT-kampanjan Mun elämä, mun vastuu -oppimateriaalin käyttö ja kokemukset, myymäläturvallisuusaiheisten opinnäytetöiden esittely sekä petosrikollisuuden monimuotoisuus.

Yhteistyössä Aseman lapset ry:n ja Kaupan liiton kanssa tehtiin sähköinen opas Myymälävarkaudesta sovintoon – opas kaupan alan rikosten sovitteluun, joka julkaistiin 27.10.2021 pidetyssä

myymäläturvallisuusseminaarissa. Opas on vapaasti saatavilla Rikksentorjunnan nettisivuilla. Opas sisältää tietoa Rikos- ja riita-asioiden sovittelusta nuorten näpistelyyn puuttumiseksi sekä yleisemmin tietoa mm. katusovittelusta.

Rikksentorjuntaneuvoston ja oikeusministeriön edustajat kokoontuivat kolme kertaa vuoden 2021 keskustelemaan vuonna 2020 työnsä valmiiksi saaneen myymälävarkauksien torjuntatyöryhmän loppuraportin suosituksista ja niiden edistämisestä.

Yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön päihde- ja riippuvuusstrategian toimeenpanon kanssa

Päihde ja riippuvuusstrategiaa esiteltiin rikksentorjuntaneuvoston kokouksessa. Strategian toimeenpanosuunnitelma on käynnissä. Tarkemmat kirjaukset rikksentorjuntaneuvoston roolista kirjataan seuraavan neuvoston toimintasuunnitelmaan

Rikksentorjuntaneuvoston kokoukset

Rikksentorjuntaneuvosto kokoontui vuonna 2021 neljä kertaa. kolme ensimmäistä kokousta järjestettiin etäkokouksina ja neljäs myös neljänteen Hämeenlinnan vankilassa järjestettyyn kokoukseen oli mahdollista osallistua etänä.

Ensimmäinen kokous pidettiin 16.2.2021. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2020 toimintakertomus ja keskusteltiin rikksentorjunnan kansallisesta organisoinnista. Kokouksessa raportoitiin myös joulukuussa 2020 pidetyn pohjoismaisen webinaarin asioista ja pidettiin ajankohtaiskatsaus neuvoston viestinnästä.

Toinen kokous pidettiin 14.5.2021. Kokouksessa esitettiin työvaliokunnan oikeusministeriölle tekemä esitys paikallisten rikksentorjunnan valtionavustusten jakamisesta ja sovittiin kansallisen rikksentorjuntakilpailun teemasta, aikataulusta ja hakemusten käsittelystä. Kokouksessa jatkettiin keskustelua kansallisen rikksentorjuntatyön organisoinnista.

Kolmas kokous pidettiin 27.9.2021. Kokouksessa kuultiin kansallisen rikksentorjuntakilpailun voittajahankkeen esitys ja käytiin läpi kansallisen rikksentorjuntaohjelman seurantaraporttia ja sen kehitysehdotuksia sekä keskusteltiin neuvoston toimikauden päätöksestä ja jatkotoimista.

Neljäs kokous pidettiin 22.11.2021 Hämeenlinnan vankilassa. Kokouksessa annettiin kannanotto rikksentorjunnan tutkimuksen edistämiseksi, nimettiin Haaste -lehden toimitusneuvosto, hyväksyttiin vuoden 2021 toimintakertomus sekä keskusteltiin rikksentorjunnan organisoinnin uudistamistarpeista.

Rikksentorjuntaneuvoston työvaliokunta kokoontui vuonna 2021 neljä kertaa.

Tutkimusjaosto kokoontui vuoden 2021 aikana kolme kertaa.

Rikksentorjuntaneuvoston viestintä

Rikksentorjuntaneuvoston viestinnän projekteihin poikkeusolot ja resurssien niukkuus ovat vaikuttaneet suuresti, mutta perusviestintä on pystytty hoitamaan. Vuoden 2021 aikana rikksentorjuntaneuvosto ei ole itsessään näkynyt yhtä paljon mediassa kuin edellisenä vuonna, mutta rikollisuuden ehkäisyn näkökulmat ovat edelleen saaneet hyvin näkyvyyttä mediassa ja julkisessa keskustelussa. Erityisesti keskustelu nuorisorikollisuuden ehkäisystä on jatkunut edellisvuoden tapaan ja rikoksilla oireilevien nuorten toimintamalli on saanut hyvin näkyvyyttä etenkin alueellisessa mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Rikollisuuden ehkäisyn näkökulma on noussut esiin julkisessa keskustelussa, jota on käyty naiseen kohdistuvasta väkivallasta, ihmiskaupan torjunnasta sekä nuoriin kohdistuvasta väkivallasta ja kiusaamisesta – ja tässä neuvostokin on saanut näkyvyyttä kansallisen rikksentorjuntakilpailun voittajan Oulun hankkeen

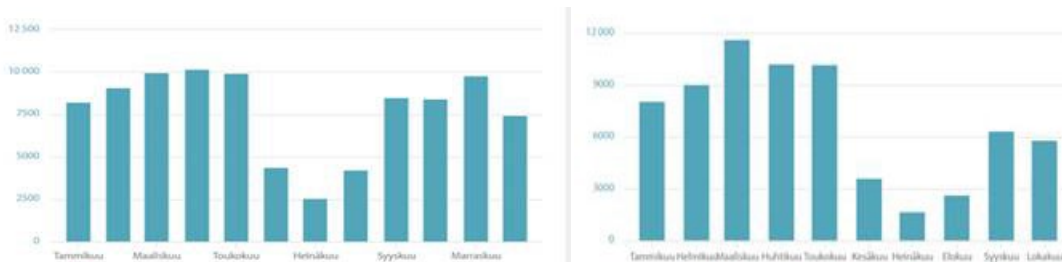
kautta. Rikksentorjuntaneuvosto oli mukana suunnittelemassa myös nuoriin naisiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vastaista kampanjaa "[Kyllä kaikki meistä](#)". Kampanja oli poikkeuksellisen menestys eri mittareilla.

Verkkosivut, blogit, uutiskirje ja muu viestintä

Vuonna 2020 käynnistettiin uudistus Haasteen verkkolehden siirtämiseksi sivuston yhteyteen. Lehden alisivusto julkaistiin huhtikuussa 2021 ja teknisiä korjauksia tehtiin syyskuuhun asti. Rikksentorjunta.fi-käyttäjätietojen mukaan uutta verkkolehteä ei ole vielä löydetty hyvin.

Uusi iso kokonaisuus Rikksentorjunta.fi-sivustolla on lokakuussa toteutunut verkko-opas myymälävarauksien sovittelusta, joka on tarkoitettu kaupan ammattilaisille. Painetun Seniorien turvaoppaan kysyntä on vilkastunut syksyn tullen ja neljäs painos on käytännössä loppu. Opasta on jaettu tähän mennessä noin 35 000 kappaletta.

Rikksentorjunta.fi:n kävijämäärä (käynnit) oli seurannan mukaan vuonna 2020 yhteensä noin 92 700 (vasen kuvio). Ajanjaksolla 1.1.–31.10.2021 käyntejä on ollut noin 69 300 (oikea kuvio). Kokonaiskävijämäärä vuonna 2021 pysynee melko samalla tasolla kuin edellisvuonna.

Selvästi suosituin sivu vuonna 2021 on ollut ruotsinkielinen Teorioita rikollisuuden syistä (huom. tätä selittää sivun linkitys joiden Ruotsin ammattikorkeakoulukurssien ym. opintomateriaaliin). Toisena onkin suomenkielinen vastaava sivu. Kolmantena on Rikksentorjunta.fi:n etusivu, neljäntenä hyvä käytäntö Ankkuri ja viidentenä ruotsinkielinen Rangaistusten vaikutus rikollisuuteen (olettavasti myös opintokäyttöä Ruotsissa). Loput kärkikymmeniköstä ovat suomenkielisiä tietosivuja eri rikollisuuslajeista. Kokonaisuutena ajankohtaisaineistoja ladataan paljon, myös yksittäiset Haasteen artikkelit nousevat kuukausittaisiin kärkikymmenikköihin.

Rikksentorjuntaneuvoston verkkosivuston (www.rikksentorjunta.fi) saavuttavuusdirektiivin (tuli voimaan 9/2020) edellyttämien korjausten tekeminen jatkuu vuoden 2021 loppuun saakka. Kokonaisuutena sivusto on hyvin saavutettava.

Blogeja julkaistiin vuonna 2021 muun muassa sovittelusta ja turvallisuuskävelyistä.

Uutiskirjeitä julkaistiin vuonna 2021 kuusi. Uutiskirjeen sähköpostijakelu on reilu 800 ja lisäksi sitä luetaan rikksentorjunta.fi-sivujen kautta.

Rikksentorjuntaneuvoston tiedotteita ja uutisia julkaistiin vuonna 2021 yli kymmenen.

Haaste-lehti

Haaste-lehdestä ilmestyi vuonna 2021 neljä numerossa. 1/21 teemana oli poikkeusolot, 2/21 työelämään liittyvä rikollisuus, 3/21 lapsen oikeudet ja 4/21 rikksentorjunnan muuttuvat toimijat ja vastuut.

Haaste-lehden uusi verkkoalusta <https://rikksentorjunta.fi/haaste> ja samalla numero 1/2021 julkaistiin huhtikuun alussa. Haasteen sivuille rakennettiin oma visuaalinen ilme, artikkelipohja (ml. asiasanoitus) ja navigaatio.

Vanhojen verkkosivujen (www.haaste.om.fi) käyttö oli yhä runsasta. Sieltä ladattiin artikkeleita 2021 lokakuun loppuun mennessä yli 100 000 kertaa (vrt v. 2020: 160 000, v. 2019: 135 000, v. 2018: 120 000, v. 2017: 85 000). Sivuston verkkoalusta on vanhentunut alta ja sivu poistuu saatavilta ja toteutetaan pakotettu uudelleenohjaus uusille sivuille vuoden 2021 lopussa. Vuosien 2001–2020 lehdet ovat saatavilla uusien sivujen lehtiarkistossa pdf-muodossa.

Haasteen ilmestymisestä lähetetään uutiskirje sen tilaajille sähköpostissa (jakelu noin 800) ja uudesta numerosta pyritään viestimään aktiivisesti toimituksen, rikksentorjuntaneuvoston ja oikeusministeriön somekanavilla.

Haasteen sivutoimisena päätoimittajana vuonna 2021 on toiminut tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki Turun yliopistosta. Toimitusneuvoston puheenjohtajana on toiminut rikosoikeuden professori Minna Kimpimäki Lapin yliopistosta. Toimitusneuvosto kokoontui vuonna 2021 neljä kertaa ideoimaan tulevien numeroiden sisältöä ja antamaan palautetta ilmestyneestä lehdestä.

Twitter

Rikksentorjuntaneuvoston twiittauksessa on painotettu neuvoston toimintaa, tiedonvälitystä ajankohtaisista tutkimuksista, julkaisuista ja tapahtumista. Lokakuun 2021 lopussa Twitter-tilin seuraajia oli noin 1360 ja neuvoston twiittejä julkaistiin lokakuun loppuun mennessä noin 120, minkä lisäksi oli runsaasti uudelleen twiittauksia sekä joidenkin muiden keskustelujen kommentointia. Neuvoston twiitit saavat hyvin näkyvyyttä ja niitä jaetaan aktiivisesti. Analytiikan mukaan twiittien näkyvyys on hieman pudonnut edellisvuodesta (220 000 kertaa), mutta on yhä hyvällä tasolla (1.1.-31.10.2021 oli 159 300 näyttökertaa). Suosituimmat twiitit koskivat rikksentorjuntakilpailua, EUCPN:n parisuhdesurmien ehkäisyopasta, joitakin tutkimusraportteja ja Haaste-lehden tuoreen numeron ilmestymistä.

Rikksentorjuntaneuvoston ja sen eri elinten kokoonpanoja

Rikksentorjuntaneuvoston kokoonpano

Neuvoston kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	Varapuheenjohtaja: poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, Poliisihallitus
Muut jäsenet	Varajäsenet
Apulaisosastopäällikkö Aarne Kinnunen, oikeusministeriö (1.4.2020 asti) Osastopäällikkö Ari-Pekka Koivisto, oikeusministeriö (1.4.2020 alkaen)	erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
Erikoissuunnittelija Eila Lempiäinen, Rikosseuraamuslaitos	Yliopettaja Olli Kaarakka, Rikosseuraamusalan koulutuskeskus
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen, sisäministeriö	Poliisitarkastaja Jyrki Aho, Poliisihallitus (14.10.2020 asti) Poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen, Poliisihallitus (14.10.2020 alkaen)
Opetusneuvos Heli Nederström, opetus- ja kulttuuriministeriö	Opetusneuvos Kristina Kaihari, Opetushallitus
Hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö	Yliääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Pelastustoimen kehittämisspäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto (14.10.2020 asti) Turvallisuuden ja varautumisen asiantuntija Ari Korhonen, Kuntaliitto (14.10.2020 alkaen)	Päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunki (syyskuuhun 2019 asti) Päällikkö Niina Snö, Helsingin kaupunki (1.4.2020 alkaen)
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Kaupunginjohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Rovaniemen kaupunki
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (31.12.2020 asti)
Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto	Vs. tutkuspäällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusseura (toukokuuhun 2019 asti) Ma. tutkuspäällikkö Lotta Haikkola, Nuorisotutkimusseura (toukokuusta 2019)
Lainsäädäntöasiain päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät	Johtaja Risto Karhunen, Finanssiala ry (14.10.2020 asti). Johtaja Niko Saxholm, Finanssiala ry (14.10.2020 alkaen)
Pelastusylitarkastaja Seppo Lehto, Lapin aluehallintovirasto	Pelastusylitarkastaja Kullervo Lehikoinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
Toimitusjohtaja Pentti Lemmetyinen, Suomen Setlementtiliitto	Perheasioiden asiantuntija Pia Rosengård-Andersson, Folkhälsan

Terveyden ja hyvinvoinnin yksikön päällikkö Maria Viljanen, Suomen Punainen Risti	Asiantuntija Sami Puumala, Kirkkohallitus
Lakimies Marjut Vuorela, Vanhustyönkeskusliitto	Toiminnanjohtaja Leena-Kaisa Åberg, Rikosuhripäivystys

Rikksentorjuntaneuvoston työvaliokunta

Neuvoston työvaliokunnan kokoonpano toimikaudella 1.12.2018–30.11.2021	
Puheenjohtaja: Professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto	
Varapuheenjohtaja: Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, poliisihallitus	
Muut jäsenet	varajäsenet
Apulaisosastopäällikkö Arne Kinnunen, oikeusministeriö (1.4.2020 asti) Osastopäällikkö Ari-Pekka Koivisto, oikeusministeriö (1.4.2020 alkaen)	Eriyisiasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen oikeusministeriö/demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö
Käräjätuomari Sanna Mikkola, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus	Rikoskomisario Sakari Tuominen, Sisä-Suomen poliisilaitos
Pelastustoimen kehittämisspäällikkö Vesa-Pekka Tervo, Kuntaliitto (14.10.2020 asti) Turvallisuuden ja varautumisen asiantuntija Ari Korhonen, Kuntaliitto (14.10.2020 alkaen)	Päällikkö Matti Koskinen, Helsingin kaupunki (syyskuuhun 2019 asti) Päällikkö Niina Snö, Helsingin kaupunki (1.4.2020 alkaen)
Hallitussihteeri Matleena Haapala, ympäristöministeriö	Kaupunginjohtaja Ulla-Kirsikka Vainio, Rovaniemen kaupunki
Professori Janne Kivivuori, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti	Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (31.12.2020 asti)

Neuvoston tutkimusjaosto (1.12.2018–30.11.2021)

Puheenjohtaja

Professori Janne Kivivuori Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto

Jäsenet

Suunnittelija Petri Danielsson, Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Ylilääkäri Aulikki Ahlgrén-Rimpiläinen, Terveyden ja hyvinvoinninlaitos

Tutkimusjohtaja Jussi Pajuoja, Itä-Suomen yliopisto

Oikeuspsykologian dosentti Taina Laajasalo, Helsingin yliopisto

Tutkimusprofessori Kristiina Huttunen, Valtion taloudellinen tutkimuslaitos

Tutkijatohtori Mika Sutela, Itä-Suomen yliopisto

Sihteeri(t)

Eriyisiasiantuntija Markus Alanko rikksentorjuntaneuvoston sihteeristöstä

Neuvotteleva virkamies Minna Piispa (9.2019 asti)
Kehittämisen neuvos Aarne Kinnunen (1.1.2020 alkaen)

Haasteen toimitusneuvosto (toimikausi 2019–2021)

Päätoimittaja

Tutkijatohtori Elsa Saarikkomäki, Turun yliopisto

Puheenjohtaja

Professori Minna Kimpimäki, Lapin yliopisto, oikeustieteellinen tdk

Muut jäsenet

Ylitarkastaja Ilppo Alatalo, Rikosseuraamuslaitos
Tietoturvapääällikkö Mikael Albrecht, Svenska Handelshögskolan
Kihlakunnansyyttäjä Juha-Mikko Hämäläinen, Helsingin syyttäjänvirasto
Tutkija Teemu Kaskela, A-klinikkasäätiö (7.3.2019 saakka vt. tutkimuspääällikkö Elina Pekkarinen, Nuorisotutkimusverkosto)
Kehittämisen neuvos, pääsihteeri Aarne Kinnunen, Rikoksenteorjuntaneuvosto
Turvallisuuskoordinaattori Satu Laukkanen, Espoon kaupunki
Palvelupääällikkö Anna Liakka, Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala, Oikeusministeriö
Poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen Poliisihallitus (14.10.2020 saakka poliisitarkastaja Jyrki Aho)
Toiminnanjohtaja Sanna Sunikka, Kriminaalihuollon tukisäätiö
VTM Karoliina Suonpää, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Rikoksenteorjuntaneuvoston sihteeristö

Pääsihteeri, kehittämisen neuvos Aarne Kinnunen
Erityisasiantuntija Markus Alanko
Erityisasiantuntija Saija Sambou
Erityisasiantuntija Heidi Lind
Viestintäasiantuntija Riikka Kostainen
Harjoittelija Tuuli Dunder (1.4-30.7.2021)